

Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul de Arte Plastice „Alexandru Plămădeală”

„Aprob”

Directorul Colegiului de
Arte Plastice „Al. Plămădeală”

_____ Răcilă Lilia

_____ 02.05 2023

Curriculumul disciplinar

F.06.O.020 PICTURĂ – CORP UMAN

Specialitatea: 21320 Pictură

Calificarea: 265109 Pictor

Chișinău 2023

Aprobat de:

Consiliul artistic și de evaluare al Colegiului de Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Director

Răcilă Lilia

2023

Autori:

1. Hamurari Nina, grad didactic întâi, Magistru în domeniul Instruire în Arte Plastice și Decorative, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Bădrăgan Sergiu, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Recenzenți:

1. Voinschi Nina, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Malarciuc Ludmila, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatamintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins

I.	Preliminarii.....	4
II.	Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	5
III.	Competențele profesionale specifice disciplinei.....	5
IV.	Administrarea disciplinei.....	6
V.	Unitățile de învățare.....	6
VI.	Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.....	7
VII.	Studiul individual ghidat de profesor.....	7
VIII.	Lucrări practice recomandate.....	8
IX.	Sugestii metodologice.....	8
X.	Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	9
XI.	Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu.....	10
XII.	Resursele didactice recomandate elevilor.....	10

I. Preliminarii

Curriculumul disciplinar **Pictură – corp uman** este un document normativ ce face parte din Componenta fundamentală la specialitatea *Pictură*, include 60 de ore, dintre care 45 de ore constituie contact direct și 15 de ore – studiul individual. Se studiază în anul III, semestrul VI de studii. Evaluarea finală - examen. Disciplina este prevăzută pentru realizarea procesului de pregătire a specialiștilor cu calificarea *Pictor* în domeniul de formare profesională 213 - *Arte Plastice* în învățământul profesional tehnic postsecundar și se studiază obligatoriu.

Obiectul de studiu al acestei discipline este *corpul uman în pictură*. Disciplina **Pictură – corp uman** urmărește o conștientizarea actului creator ca demers important în educația creativității artistico-plastice al viitorului pictor. Studiarea disciplinei **Pictură – corp uman** contribuie la formarea la elevi a competențelor profesionale de reprezentare practică a corpului uman prin intermediul culorilor.

Scopul disciplinei este de a-i înzestra pe viitorii pictori cu cunoștințe, deprinderi practice, capacități de înțelegere profundă a noțiunilor fundamentale de culoare, a legităților, principiilor, metodelor și procedeelelor de efectuare a unei picturi a corpului uman prin intermediul culorilor. Curriculumul disciplinar **Pictură – corp uman** propune elevului experiența creației și comunicării artistice în procesul studiului corpului uman. Artele Plastice pun la bază studierea elementelor de limbaj plastic ca: punctul, linia, pata, suprafața, culoarea, valoarea, studierea culorii și corelarea cromaticii cu elementele plastice. Doar prin intermediul culorilor elevul poate să ordoneze, să picteze și să configureze structuri plastice și complexe, inclusiv corpul uman.

Cerințele prealabile față de cunoștințele și abilitățile pe care trebuie să le stăpânească elevul înainte de a începe studierea disciplinei **Pictură – corp uman** sunt cunoștințele și abilitățile dobândite de elev în cadrul de studiere și de îndeplinirea cu succes a unităților de învățare prevăzute la disciplinele: F.01.O.010 Pictură - natura statică; S.01.O.026 Tehnici de pictură; F.02.O.012 Pictură - tehnici de reprezentare; S.02.L.047 Tehnica picturii în ulei - natura statică; S.02.L.046 Tehnologia picturii în ulei, F.03.O.014 Pictură - natura statică cu elemente din ghips; S.03.O.029 Tehnici mixte de pictură - natura statică; F.04.O.016 Pictură - cap uman; S.04.O.031 Tehnici de pictură – portret; F.05.O.018 Pictură - portret cu mâini; S.05.A.039 Tehnica picturii în ulei - corp uman; S.03.A.037 Anatomia plastică.

Disciplina **Pictură – corp uman** are un caracter interdisciplinar și se desfășoară concomitent cu alte unități de curs: Desen - portret cu mâini, Tehnica picturii în ulei - corp uman nud, Compoziție figurativă - care fac parte din procesul instruirii elevului în semestrul VI și reprezintă un cadru favorabil pentru transpunerea cunoștințelor și abilităților acumulate în formarea profesională a viitorului pictor.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Stăpânirea picturii este principala condiție tehnică pe care viitorul pictor trebuie s-o posede înainte de a avea oportunități de a descoperi, a evalua și a produce-crea valori. Disciplina „**Pictură – corp uman**” înarmează elevul cu abilități de stăpânire a modalităților de armonizare a culorilor, reprezentarea ideilor, expresiilor coloristice ce pot fi aplicate în procesul studierii și realizării unui *corp uman în pictură*. Un viitor pictor nu se poate realiza complet fără lărgirea cunoașterii prin arta - specifică culorilor. Aplicarea elementelor artistico-plastice specifice picturii și a modalităților de relaționare a acestor elemente constituie obiectivele disciplinei. Temele de studiu derivă una din alta, având o legătură succesivă. Pentru conștientizarea acestui proces de elaborare, se vor analiza de fiecare dată problemele puse. Pictorul trebuie să cunoască și să utilizeze materialele, tehnicile picturale, să analizeze calea spre sinteză a elementelor de limbaj plastic și a picturii. Curriculumul disciplinar „**Pictură – corp uman**” reprezintă un instrument de orientare și predare științifică, teoretică și practică a noțiunilor artistico-plastice. Aplicarea implică din partea îndrumătorului de artă cunoștințe ample teoretice și experiența lui practică.

Studiul disciplinei „**Pictură – corp uman**” va contribui la formarea și dezvoltarea competențelor profesionale și familiarizarea viitorilor specialiști în domeniul Artei Plastice, cu calificarea - Pictor, capacități de înțelegere profundă și de analiză a metodelor și procedeelelor în elaborarea și crearea unei picturi ale corpului uman. Disciplina îl va ajuta pe elev să:

- aplice tehnicile de pictură în ulei la crearea operelor de artă;
- distingă instrumentele și materialele utilizate în pictura în ulei;
- analizeze pictura în următoarele aspecte: rezolvarea compozițională, raporturi cromatice și valorice, aplicării tehnicii potrivite;
- cunoască tehnologia picturii în ulei;
- implementeze metodele de elaborare și crearea a unei picturi a figurii umane îmbrăcate, cu elemente de interior.

Competențele formate și dezvoltate în cadrul acestui curriculumul disciplinar vor fi necesare pentru studierea disciplinelor cu nivel de complexitate mai înalt: F.07.O.022 Pictură – corp uman în interior; S.07.O.034 Tehnici mixte de pictură - corp uman.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

- CS1. Reprezentarea plastică a semifigurii nude. Model masculin.
- CS2. Executarea picturii a semifigurii nude. Model feminin.
- CS3. Realizarea cromatică a picturii tematice, a torsului uman nud, folosind mijloacele și principiile de armonizare a culorilor.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				
		Prelegeri	Practică			
6	60	6	39	15	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Pictură a semifigurii nude. Model masculin.	
<p>UC1. Reprezentarea plastică a semifigurii nude. Model masculin.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizarea paginației semifigurii nude (model masculin); ▪ respectarea principiului de analizare valorică și cromatică a semifigurii nude; ▪ aplicarea mijloacelor plastice în redarea formelor și detaliilor ale semifigurii nude (model masculin); ▪ folosirea regulilor de armonizare prin intermediul legităților integrității tonale a lucrării. 	<p>1.1 Modalități de organizare a paginației semifigurii nude (model masculin).</p> <p>1.2 Analiza valorică și cromatică a semifigurii nude (model masculin).</p> <p>1.3 Mijloace plastice în redarea formelor și detaliilor ale semifigurii nude (model masculin).</p> <p>1.4 Reguli de armonizare prin intermediul legităților integrității tonale a lucrării.</p>
2. Pictură a semifigurii nude. Model feminin.	
<p>UC2. Executarea picturii a semifigurii nude. Model feminin.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ folosirea regulilor de organizare compozițională a semifigurii nude (model feminin); ▪ respectarea raporturilor cromatice generale în procesul modelării detaliilor ale semifigurii nude (model feminin); ▪ reflectarea relației generale: umbra/lumina în pictura a semifigurii nude (model feminin); ▪ aplicarea elementelor de limbaj plastic în procesul de armonizare și generalizare în pictură a semifigurii nude (model feminin). 	<p>2.1 Reguli de organizare compozițională a semifigurii nude, model feminin.</p> <p>2.2 Raporturile cromatice în procesul modelării detaliilor ale semifigurii nude (model feminin).</p> <p>2.3 Relație generală: umbra/lumina în pictura a semifigurii nude (model feminin), prin intermediu clarobscurului.</p> <p>2.4 Elemente de limbaj plastic în procesul de armonizare și generalizare în pictură a semifigurii nude (model feminin).</p>
3. Pictură tematică. Tors nud.	
<p>UC3. Realizarea cromatică a picturii tematice, a torsului uman nud, folosind mijloacele și principiile de armonizare a culorilor.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ aplicarea principiilor de amplasarea compozițională a torsului tematic uman nud; ▪ realizarea picturii tematice a torsului uman nud, folosind mijloacele și principiile de armonizare a culorilor în pictură; ▪ folosirea mijloacelor plastice în procesul de generalizare și finisare a picturii, a torsului tematic uman nud. 	<p>3.1 Principii de amplasarea compozițională a torsului tematic uman nud.</p> <p>3.2 Analiza și modelarea cromatică a torsului tematic uman nud, folosind mijloacele și principiile de armonizare a culorilor în pictură.</p> <p>3.3 Mijloace plastice în procesul de generalizare și finisare a picturii, a torsului tematic uman nud.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul Individual
			Prelegeri	Practică	
1	Pictură a semifigurii nude. Model masculin.	16	2	10	4
2	Pictură a semifigurii nude. Model feminin.	20	2	13	5
3	Pictură tematică. Tors nud.	24	2	16	6
Total:		60	6	39	15

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Sarcinile pentru orele ghidate vor reieși din temele desfășurate la orele de contact direct, se vor realiza sub formă de sarcini suplimentare individuale și anume: realizări de crochiuri, schițe (liniare, tonale, cromatice), eboșe în culoare, studii de forma și culoare, continuarea lucrului de sine stătător asupra sarcinii efectuate în cadrul orelor de contact direct, alte sarcini experimentale, care vor contribui la rezolvări de problematice legate de procesul instructiv – educațional. Sarcinile pentru orele de studiu individual se planifică în proiectările semestriale de lungă durată.

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Pictură a semifigurii nude. Model masculin.			
1.1 Expresia și caracterul modelului. 1.2 Reguli de organizare a picturii. 1.3 Relații de clarobscur în reprezentarea copiilor de picturi academice ale semifiguri nude (model masculin).	Copii de picturi academice ale semifiguri nude (model masculin). Format: A5. 2 lucrări. Tehnica: acuarelă, guașa/hârtie, ulei /carton.	Prezentare a copiilor	Săptămâna 1-4
2. Pictură a semifigurii nude. Model feminin.			
2.1 Reprezentarea sursei de lumină prin intermediul clarobscurului la realizarea copiilor de picturi academice ale semifiguri nude (model feminin). 2.2 Raporturile cromatice mari în realizarea copiilor de picturi academice ale semifiguri nude (model feminin).	Copii de picturi academice ale semifiguri nude (model feminin). Format: A5. 2 lucrări. Tehnica: acuarelă, guașa/hârtie, ulei /carton.	Prezentare a copiilor	Săptămâna 5-9
3. Pictură tematică. Tors nud.			
3.1 Raporturile cromatice generale la realizarea copiilor de picturi academice a torsului tematic uman nud. 3.2 Camertonurile acromatice /cromatice la realizarea copiilor de picturi academice a torsului tematic uman nud.	Copii de picturi academice a torsului tematic uman nud. Format: A5. 2 lucrări. Tehnica: acuarelă, guașa/hârtie, ulei /carton.	Prezentare a copiilor	Săptămâna 10-15

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice	ore
1	Pictură a semifigurii nude. Model masculin.	Pictură academică. Format: 60*80cm. Tehnica: ulei /pânză. 1 lucrare.	10
2	Pictură a semifigurii nude. Model feminin.	Pictură academică. Format: 60*80cm. Tehnica: ulei /pânză. 1 lucrare.	13
3	Pictură tematică. Tors nud.	Pictură academică. Format: 60*80cm. Tehnica: ulei /pânză. 1 lucrare.	16
Total:			39

IX. Sugestii metodologice

În procesul studierii disciplinei „**Pictură – corp uman**” cadrul didactic va folosi tehnologii eficiente de predare-învățare-evaluare, forme și metode de organizare a activității didactice, care sunt adecvate modulului dat, nivelului de pregătire și capacităților individuale ale elevilor.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: expunerea materialului teoretic, realizarea lucrărilor practice, individual sau sub conducerea cadrului didactic, exersarea practică, elaborarea exercițiilor practice individuale, studierea individuală și în grup a fondului metodic și a surselor bibliografice, exemple de produse realizate de către elevii promoțiilor precedente, exemple realizate de către profesioniști, etc.

Disciplina „**Pictură – corp uman**” conține câteva unități de învățare, care sunt concepute în dezvoltare, de la abilități și cunoștințe inițiale spre sarcini tot mai complexe. Caracteristic domeniului de educație – Artă, sunt metodele de predare/învățare cu caracter creativ, inventiv, individualizat.

Pentru eficientizarea formării competențelor profesionale specifice, se propune reducerea activității profesorului ce predă și favorizarea profesorului ce coordonează procesul de învățare.

În scopul predării centrate pe elev, strategiile de predare se vor adapta caracteristicilor personale ale elevilor (auditive, vizuale, practice), în dependență de tipul psihologic (introvertit, extravertit) și alte particularități, ce pot influența la procesul de învățare:

- individualizarea și creșterea treptată a nivelului de complexitate a sarcinilor propuse fiecărui elev în funcție de progresul acestuia;
- diferențierea sarcinilor în funcție de abilități, pentru indivizi sau pentru grupuri diferite;

- prezentarea sarcinilor în mai multe moduri: explicație teoretică, prezentarea la calculator/ proiector, exemple din fondul metodic, conversația interactivă;
- utilizarea unor metode didactice activ-participative: învățarea prin descoperire, învățarea problematizată, învățarea prin creare/invenție;
- orientarea spre finalități de învățare, la finele fiecărei unități de învățare se va prezenta spre evaluare un produs realizat;
- caracterul aplicativ al modului „**Pictură – corp uman**” impune niște condiții, și anume, procesul de predare/învățare se va desfășura în sala de curs adaptată necesităților specifice pentru lucru practic.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune evaluarea pe parcursul întregului proces de instruire: evaluarea formativă (curentă) și evaluarea sumativă (finală). Evaluarea formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor curente ale elevului, prezentarea schițelor/produselor individuale de activitate, cadrele didactice informează elevul despre nivelul de performanță, îl motivează să-și perfecționeze competențele profesionale.

Evaluarea sumativă se va realiza la finele fiecărui modul, produsele realizate pe parcursul semestrului vor fi expuse la vizionarea de examen. Evaluarea sumativă este realizată de profesorul modului dat și grupul de profesori ce fac parte din Consiliul artistic și de evaluare. Metodele de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea rezultatelor scontate, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale.

Criterii de evaluare cunoștințelor și abilităților profesionale în cadrul disciplinei

Pictură – corp uman:

- reflectarea subiectului;
- organizarea spațiului compozițional;
- corectitudinea proporțională și constructiv-tonală a corpului uman;
- organizarea și respectarea gamei cromatice propuse;
- utilizarea mijloacelor de expresie artistico-plastică;
- utilizarea materialelor și tehnicilor de pictură;
- expresivitatea și originalitatea picturii;
- atitudinea individual-creativă.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Pentru a realiza cu succes formarea competențelor ce trebuie formate și dezvoltate în cadrul disciplinei **Pictură – corp uman nud** trebuie asigurat un mediul de învățare autentic, relevant și centrat pe elev.

Cerințe față de sălile de curs: sală de curs dotată cu tot necesarul pentru lecțiile de pictură; mobilier școlar, cu toate condițiile adecvate, în mod obligatoriu trebuie să fie posibilitatea de aerisire regulată a încăperii. Sala de curs va fi dotată și cu utilaje, echipamente, mostre, instrumente și materiale necesare pentru realizarea lucrărilor, formarea și dezvoltarea competențelor profesionale:

- utilaje: șevalete, scaune și suporturi în număr egal cu numărul de elevi în grupă, suport pentru model, lampă cu suport pentru iluminarea modelului, draperii și alte utilaje pentru sarcini prevăzute;
- lista materialelor didactice: exemple de lucrări de nivel înalt a elevilor precedenți din fondul metodic, mostre de picturi tematice de nivel înalt din alte instituții de Artă plastică, literatură de specialitate în limba de instruire.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată	Nr. de exemplare disponibile
1.	Prut C., Dicționar de arta Modernă și Contemporană, Editura Univers enciclopedic, București, 2002.	Biblioteca / electronic	
2.	Roco, M., Creativitate și inteligență emoțională, Editura Polirom, Iași, 2004.	Biblioteca / electronic	
3.	Roșca, A., Creativitatea generală și specifică, Editura Academiei R.S.R., București, 1981.	Biblioteca / electronic	
4.	Săndulescu-Verna C., Materiale și tehnica picturii, Timișoara, 2000.	Biblioteca / electronic	
5.	Șușală I., Băbulescu O., Dicționar de artă: termeni de atelier, București, Sigma, 1993.	Biblioteca / electronic	
6.	Аристид Д., Уроки классической живописи. Техники и приемы из художественной мастерской, изд. МИФ, Москва, 2017.	Biblioteca / electronic	
7.	Денисенко В., Ратиева О., Обучение техникам живописи. Теория и методика. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2014.	Biblioteca / electronic	
8.	Исаев А., Философия цвета: феномен цвета в мышлении и творчестве, изд. ФЛИНТА, Москва, 2016.	Biblioteca / electronic	
9.	Леланд Н., Цвет в изобразительном искусстве, изд. Попурри, Минск, 2017.	Biblioteca / electronic	
10.	Киплик Д., Техника живописи. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2019.	Biblioteca / electronic	

11.	Коваленко В., Основы монументально-декоративной живописи. Два цвета, изд. Волгоградский государственный архитектурно-строительный университет, 2012.	Biblioteca / electronic	
12.	Коробейников В., Академическая живопись: практикум, изд. КемГИК, 2002.	Biblioteca / electronic	
13.	Кочергин Э., Категории композиции. Категории цвета, изд. Вита-Нова, Санкт-Петербург, 2017.	Biblioteca / electronic	
14.	Кройц Г., Живопись маслом. Натюрморт, портрет, пейзаж, обнаженная натура и сюжетная композиция, изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
15.	Поморов С., Прохоров С., Шадулин А., Живопись для дизайнеров и архитекторов. Учебное пособие для бакалавров, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2015.	Biblioteca / electronic	
16.	Прокофьев Н., Живопись. Техника живописи и технология живописных материалов. Учебное пособие, изд. Владос, Москва, 2013.	Biblioteca / electronic	
17.	Свешников А., Алгоритмы композиционного мышления в станковой живописи, изд. ВГИК, Москва, 2012	Biblioteca / electronic	
18.	Стерхов К., Мастера акварели. Беседы с акварелистами. От классики к современному искусству, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2014.	Biblioteca / electronic	
19.	Фейнберг Л., Секреты живописи старых мастеров. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2018.	Biblioteca / electronic	
20.	Фейнберг Л., Лессировка и техника классической живописи. Учебное пособие, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2019.	Biblioteca / electronic	
21.	Фурсикова Е., Акварель, изд. Планета музыки, Санкт-Петербург, 2015.	Biblioteca / electronic	
22.	Хэйнс Д., Акварель без правил. Техники, эксперименты, практические советы, изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
23.	Хэйнс Д., Атмосферная акварель. Свобода, выразительность и стиль., изд. МИФ, Москва, 2018.	Biblioteca / electronic	
24.	Шайнбергер Ф., Акварельный скетчинг, изд. МИФ, Москва, 2017.	Biblioteca / electronic	
25.	Шашков Ю., Живопись и ее средства, изд. Академический проект, Москва, 2010.	Biblioteca / electronic	
26.	Эдвардс Б., Цвет, изд. Попурри, Минск, 2017.	Biblioteca / electronic	